

ALKANLAR TEMASIN OQITIWDA INNOVACION TÁLIM TEXNOLOGIYALARINAN PAYDALANIW

Kalibaeva Sárbinaz Ońǵarbayevna

E mail: qalibaewasarbiy1298@gmail.com

Ájiniyaz atındaǵı Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutı magistrantı

ANNOTACIYA

Alkanlar temasin oqıtıwda innovacion texnologiyalar, pedogogikalıq hám axborot texnologiyalarinan paydalaniw ahmiyaetli masele esaplanadi.

Tayansh sózler: Toyınǵan uglevodorodlar innovacion texnologiyalar, pedogogikalıq hám axborot texnologiyalar insert usılınan paydalaniw, alkanlar, ximiyalıq hám fizikalıq qásiyetleri,

USE OF INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN THE TEACHING OF ALKANS

Kalibaeva Sárbinaz Ońǵarbayevna

E mail: qalibaewasarbiy1298@gmail.com

Master's student of Nukus State Pedagogical Institute named after Ajiniyaz

ABSTRACT

The use of innovative technologies, pedagogy and information technologies in the teaching of alkanes is considered an important issue.

Key words: Saturated hydrocarbons, innovative technologies, pedagogic and information technology use, alkanes, chemical and physical properties,

Tálim diziminde júz berip atırǵan innovacion ózgerisler processı qániygelik tálim diziminiń aldına bolajaq oqıtıwshılardı tárbiyalawda hár qıylı ózgerisler kirgiziw, oqıtıwshılardıń xabar mádeniyatin qáliplestiriwde hár qıylı jańalıqlardı kirgiziw sıyaqlı talaplardı qoya basladı. Ximiya páninde teoriyalıq hám ámeliy maǵlıwmatlar uyqaslasıp ketken. Usılarıdı itibarǵa alıp organikalıq ximiyanı kórkem-ónerge salıstırǵan hám onı sol mártebege kóplegen ilimpazlar óziniń miynetleri menen alıp shıqqan. Oqıw páni sipatında ximiya basqa pánler menen bir qatarda oqıwshılardı keleshek turmısqa tárbiyalaydı. Bul nárse oqıtıwdıń bilim beriwshi, tárbiyalawshı hám rawajlandırıwshı xızmetlerin birgelikte alıp barıw arqalı ámelge asırıladı.

Ulıwma bilim beriw mekteplerinde oqıwshılardıǵa ximiya páninde alkanlar temasın inovaciyalıq hám xabar texnologiyaları tiykarında oqıtıw, oqıwshılardıń teoriyalıq bilimleri, ámeliy kónlikpeleri, ximiyalıq hádiyse hám proceslerge usıllıq jantasıw hám de ilimiy kózqaraslardı rawajlandırıw wazıypaların orınlaydı. Arnawlı pánler negizinde Organik ximiyada Toyınǵan uglevodorodlar temasın oqıtıwda oqıwshılardıǵa ilimiy hám ámeliy izertlewler, texnologiyalıq rawajlanıw hám oqıw procesin shólkemlestiriwdiń zamanagóy usılları boyınsha sońǵı tabıslar, multimedia sistemaları hám interaktiv usılların ózlestiriw boyınsha bilim, kónlikpe hám ilmiy tájriybelerin qáliplestiriwdi názerde tutadı.

Alkanlar temasın oqıtıw sistemasın informatsiyalastırıw oqıtıshıwdan sabaqtı jańa innovacion hám pedagogikalıq texnologiyalar tiykarında ótiw talap etiledi. Alkanlardı innovacion tálim metodikasında oqıtıwda insert usılınan paydalanıp oqıtıwda oqıwshılardıǵa alkanlardıń ximiyalıq hám fizikalıq qásiyetler, sıpat reakciyaları, alkanlardıń tuwındıları haqqında túsinik beriw ushin hám olarda ximiyarǵa degen qızıǵıwshılıqların rawajlantırıwda qollanıladı.

Házirgi kúnde alkanlardıń birikpeleri xalıq xojalıǵınıń túrli tarawlarındaǵı isletiliwi mısalı: texnika, elektronika, mashinasazlıq, neft hám gaz sanaatı, elektr hám ıssıǵa shıdamlı qurılıs materialları, medicina quralları, biologiyalıq aktiv birikpeler, kúndelik turmıs úskeneleri, azıq-awqat ónimleri usılar qatarınan bolıp tabıladı.

Alkanlar temasin oqituv barisinda oqiwshilardiñ aqil-oyin rawajlandiriv, óz betinshe pikirley biliw qábletin tárbiyalaw negizgi talaplardiñ biri boliwi zárúr. Pedagogikalıq teoriyalar kóz-qarasinan aqil-oydi rawajlandiriv oqituv dárejesine oqiwshilardiñ belsendilikke aniq bir maqsetke talpiniwina baylanisli boladi. Bul temanı oqituv barisinda oqiwshılarga ximiyalıq ilimin mengeriwge iqlasin arttırıwğa kómeklesiw, bilim hám kónlikpeler alıwda belsendilikke úyretiw oqıtıwshınıñ eñ áhimiyetli waziypası esaplanadı hám oqıtıwshı ximiyanı oqıtıwdağı maqsetine erise aladı.

Ximiya sabağında oqiwshılardı dúnyanı biliw múmkinshiligi tuwralı isenim tuwdıradı. Ximiyada bul bay material bolıp, onı durıs ózlestiriv nátiyjesinde dúnyadağı bolıp atırğan ózgerislerdiñ sonıñ ishinde adamzat tárepinen ámelge asırılıp atırğan tábiyattağı global tásirlerdiñ tıp mağanasin túsiniwge múmkinshilik jaratıladı.

Juwmaqlap aytqanda, alkanlar temasin oqıtıwdağı innovacion texnologiyalar, pedogogikalıq hám axborot texnologiyaların oqiw processinde qollawğa bolğan qızıǵıwshılıq, itibar kúnnen-kúnge kúsheyip barmaqta, bunday bolwınıñ sebeplerinen biri, usı waqıtğa shekem dástúriy tálimde oqiwshılardı tek tayar bilimlerdi iyellewge úyretilgen bolsa, zamanagóy texnologiyalar olardı iyeleytuǵın bilimlerin ózleri izlep tabıwlarına, ózbetinshe úyrenip, analiz qılıwlarına, qáte juwmaqlardı hám ózleri keltirip shıǵıwlarına úyretedi.

PAYDALANILǴAN ÁDEBIYATLAR: (REFERENCES)

1. Azizxodjaeva N.N. Pedagogik texnologiyalar pedagogik mahorat. Toshkent. TDPU. 2003
2. Abdusamatov A., Mirzaev R., Ziyaev R. Organik kimyo. Toshkent.2002
3. Abdusamatov A. Organik kimyo. Toshkent. Aloqachi. 2005
- 4.N.E.Kuznetsova, V.P.Garkunov, D.P.Eriginva boshqalar. «Kimyo o`qitish metodikasi» Moskva-1988 j.